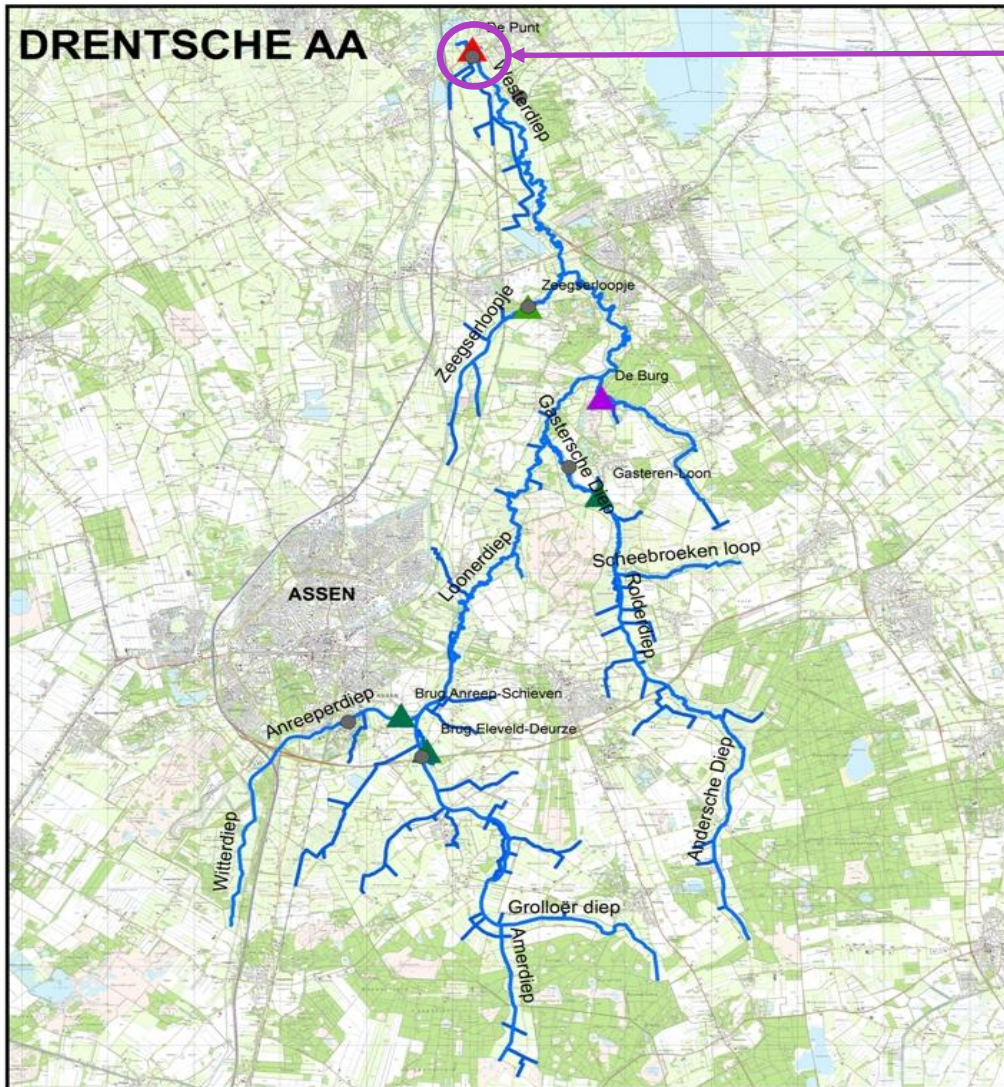

Hoe kunnen we het oppervlaktewater van de Drentsche Aa als bron voor drinkwater verbeteren en borgen?

Maurice Hensen, Programmaleider UPDA

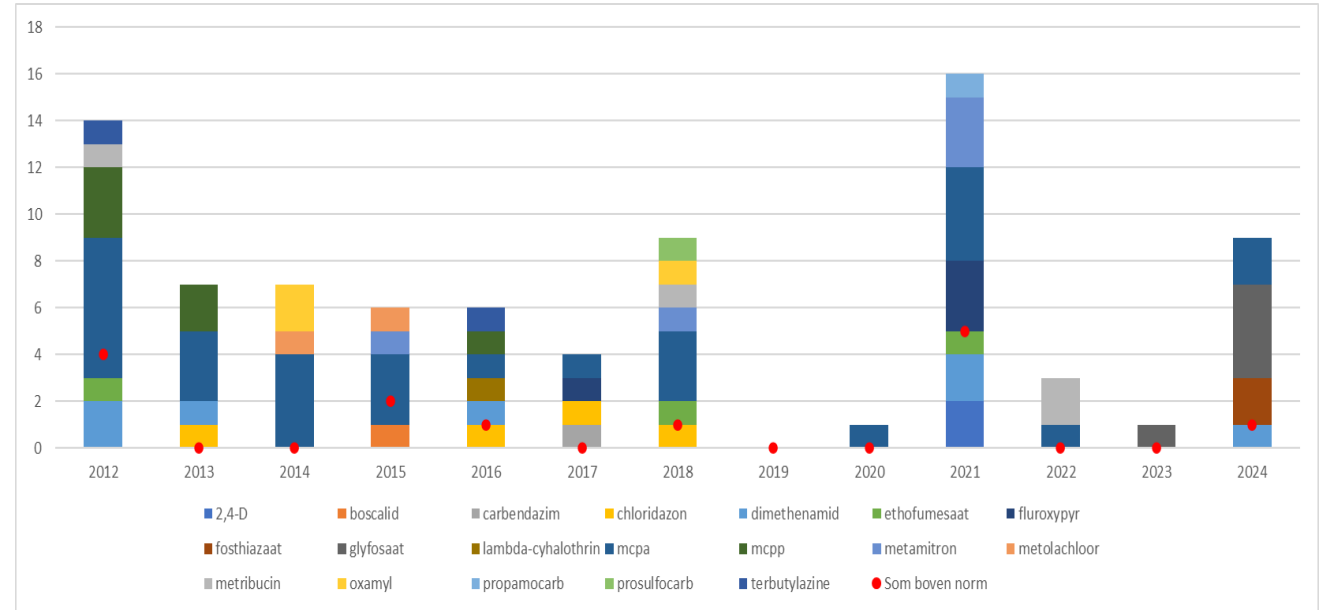
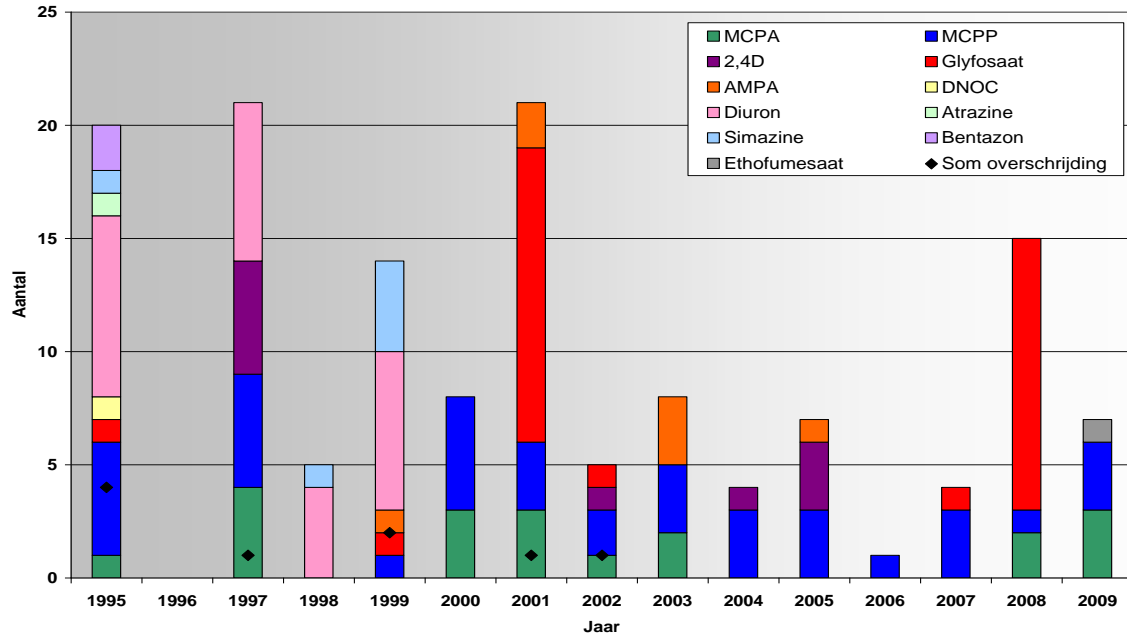
Cors van den Brink, senior beleidsadviseur provincie Drenthe

Innamepunt van oppervlaktewater van de Drentsche Aa (1.000 m³ per uur) door waterbedrijf Groningen voor ca. 200.000 mensen in en om Groningen

- Sinds 1993: regelmatig drinkwaternormoverschrijding bij innamepunt met BM
- Jaren 90: soms stilleggen van inname t.g.v. te hoge concentraties BM
- Metingen 2000-2025: overschrijdingen fluctueren; in droge jaren minder overschrijdingen; natte (voor)jaren meer kans op overschrijding
- Stop inname: te weinig water (afvoer te laag)
- Drentsche Aa watersysteem: geen externe aanvoer van water, alleen voeding via regenwater

Uitdaging:

- Aangetroffen stoffen veranderen → nieuwe BM (2025: PFAS-GBM zoals TFA en fluopyram)
- Naast BM ook medicijnresten, zoetstoffen, PFAS

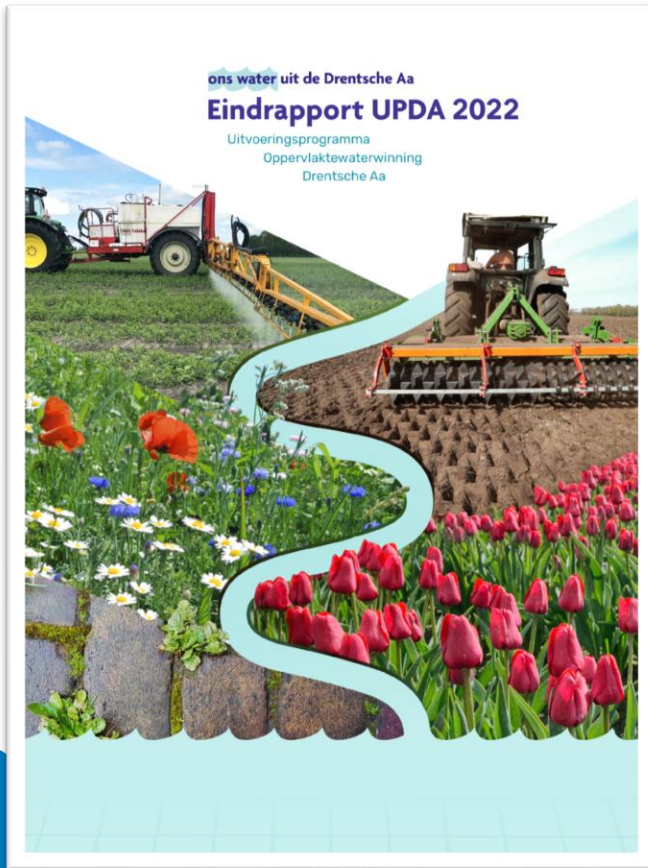
Bronnen:

- landbouw in landelijk gebied: met name BM
- stedelijk gebied: BM (particulier en bedrijven), zoetstoffen en medicijnresten (bewoners)

- Landbouw intensiever; niet anders dan elders in Drenthe
- Areaal natuur wordt groter;
- Relatieve aandeel akkerbouw wordt groter door verschuiving grasland -> akkerbouw
-jaren '90 innamestops WBG: te hoge concentraties BM

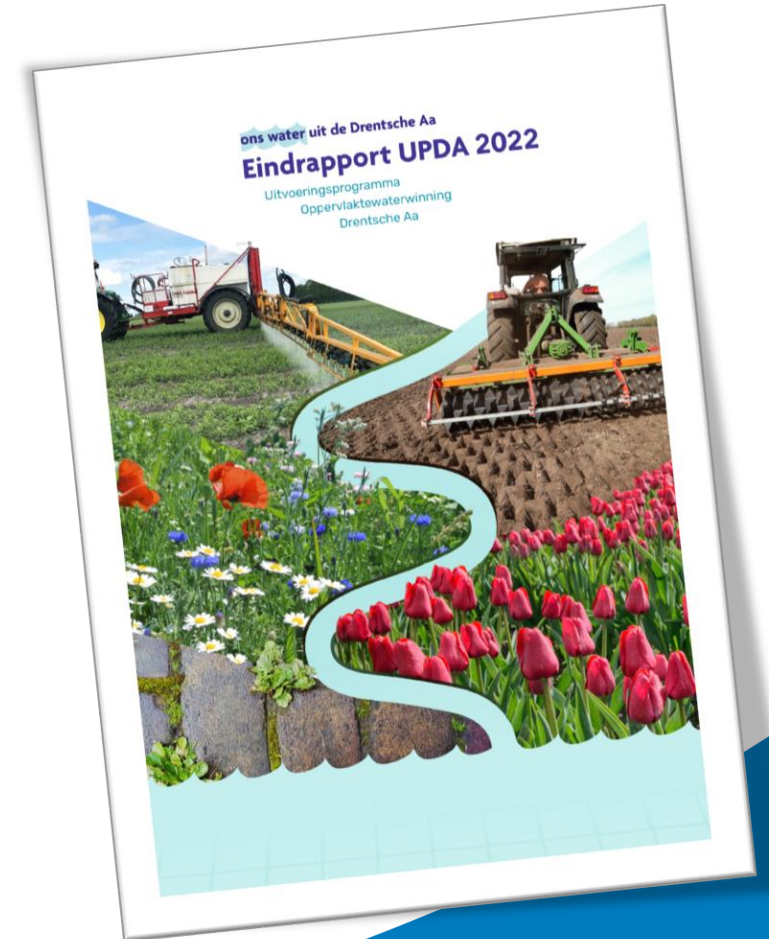

- Doel: verminderen emissies bestrijdingsmiddelen naar oppervlaktewater (max. 1 normoverschrijding in 2023)
- Gericht op alle gebruikers van middelen: landbouw, gemeenten, bedrijven, particulieren, sport/recreatie-sector
- Focus van UPDA: vergroten bewustwording, initiëren gedragsverandering
- Vergroten systeemkennis door monitoring
- Projecten in deelgebieden, uitvoering pilots, bewustwordingscampagnes

Conclusies/ aanbevelingen:

- Doel wordt niet duurzaam behaald; overschrijdingen wisselen heel sterk
- Afspoeling bij heftige regenbuien
- Droge jaren: beter (minder afspoeling, ook minder BM gebruik fungiciden)
- Klimaatverandering: aanvullende strategie nodig
- Mooi samenwerkingsverband ontstaan → voortzetten!
- Vervolgtraject: meer aandacht voor ruimtelijke inrichting (afstand beek – bronnen BM)
- Aanvullende strategie nodig om doelen te halen!

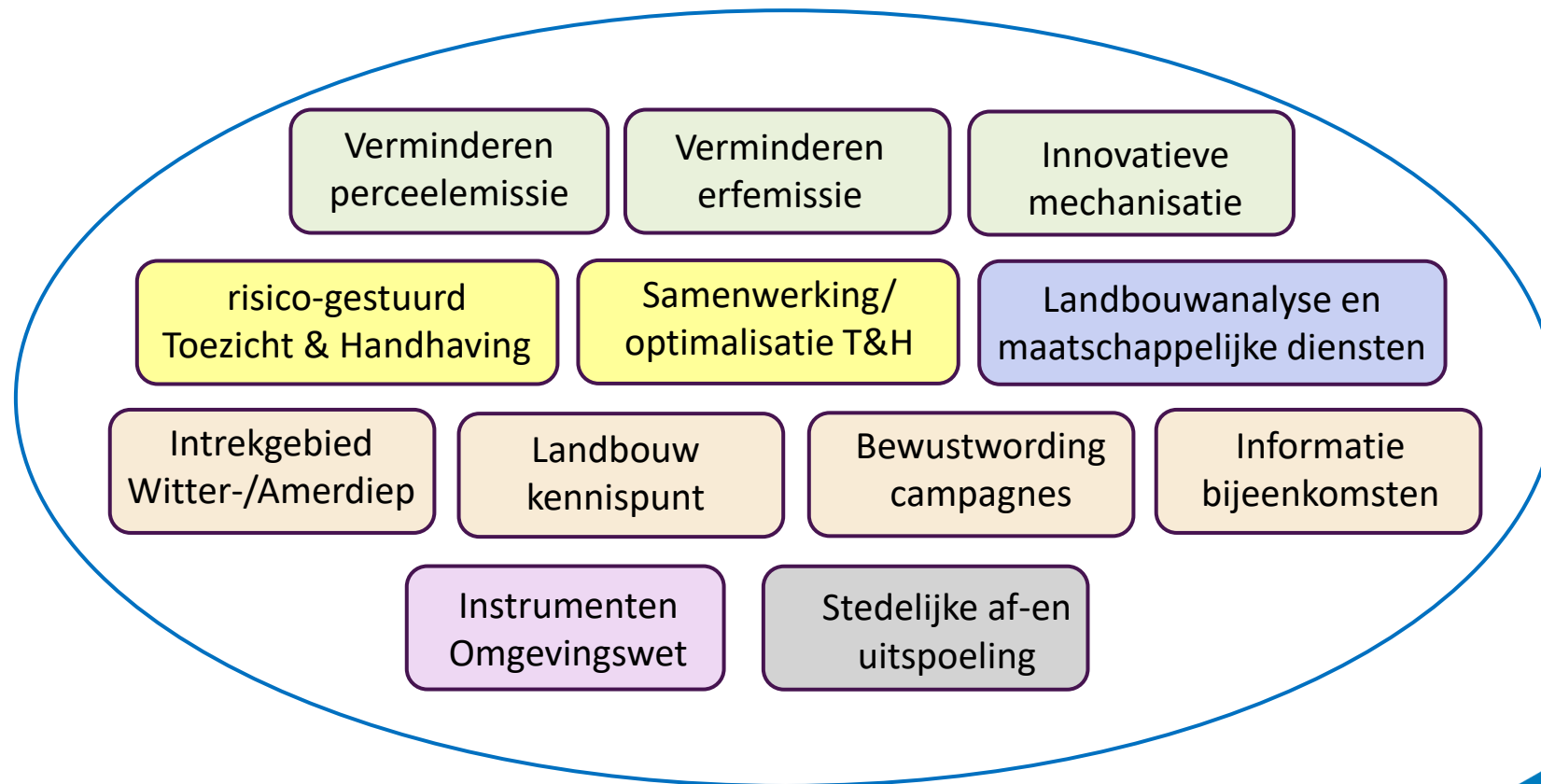
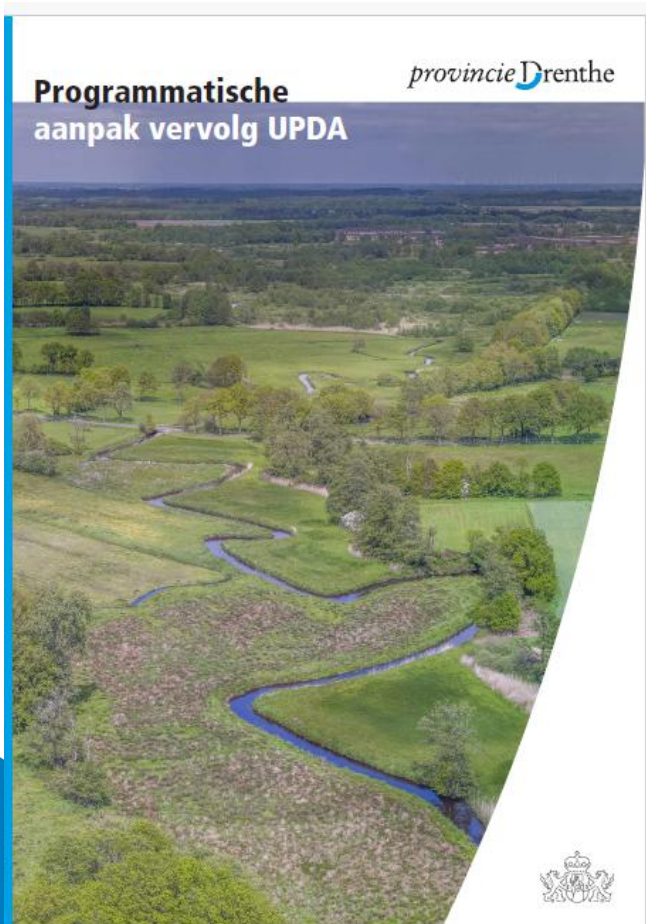

Vraag: welke vervolgstappen zijn nodig om de drinkwaterbron robuust te beschermen?

Adviescommissie Vervolg-UPDA:

- Opschalen van succesvolle projecten
- Gebruik het juridisch instrumentarium van overheden in de Omgevingswet
- Mix van maatregelen/acties nodig: niet één aspect dat op zichzelf staand is voldoende voor bescherming

Alle maatregelen samen zorgen voor meer robuuste bescherming van de drinkwaterbron

Bufferstroken: Bij regenbuien minder afspoeling van water met BM

Wafeltjesrol: via kleine putjes afspoeling (run-off) afremmen

- Spotsprayer: Tot 90 % minder gebruik BM
- Mechanische onkruidbestrijding
- Laserwieder

Infiltratiegreppels:
Bij regenbuien minder afspoeling van water met BM

Eind 2025 heeft NVWA in kader van landelijk project “Samen voor schoner water”
Drentsche Aa als voorbeeldgebied geselecteerd; samen met regionale
toezichthoudende partijen aan de slag

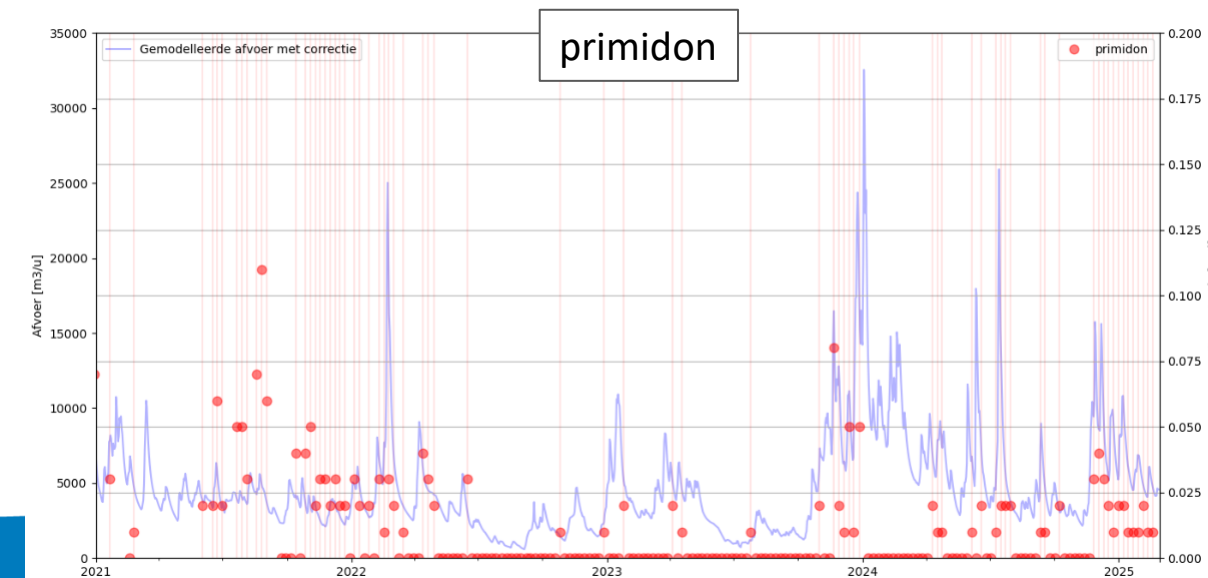
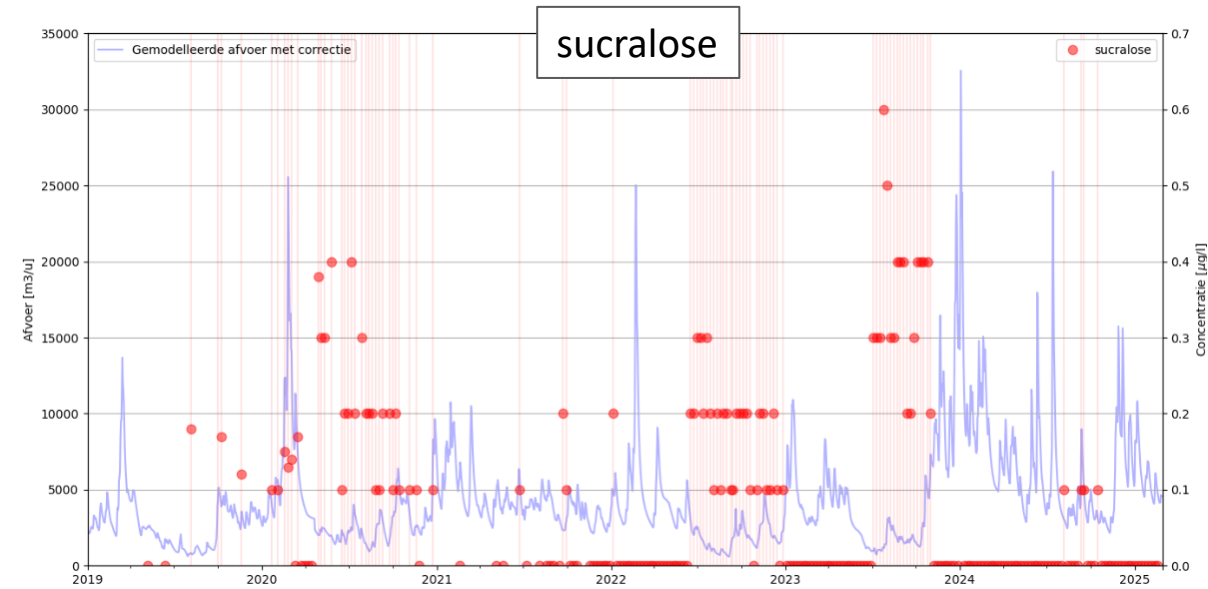
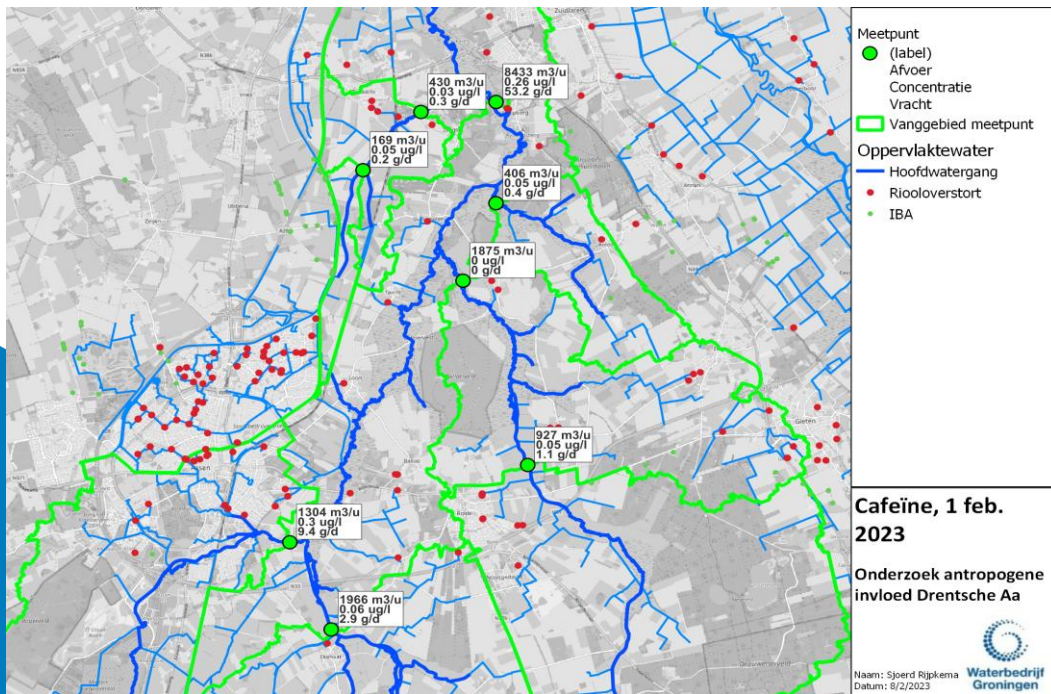
- Landbouwanalyse:
 - wat willen en kunnen agrarische ondernemers binnen de Drentsche Aa?
 - Hoe zien zij toekomst in gebied?
 - wat is nodig om door te (kunnen) ontwikkelen?
 - Hoe waarderen we maatschappelijke waarden
- Brede, Drentsche Aa gebiedsdekkende inventarisatie

Resultaat analyse: input voor gebiedsproces(sen)

Wat is de bijdrage van het stedelijke gebied?

- Riiooloverstorten
- Afgekoppelde hemelwaterafvoeren
- Foutaansluitingen afgekoppelde hemelwaterafvoer
- IBA (Individuele Behandeling Afvalwater)

Aan de slag met de Omgevingswet

Wat is een omgevingswaarde?

Een maatstaf voor de fysieke leefomgeving:

- Staat of kwaliteit
- Toelaatbare belasting voor activiteiten
- Toelaatbare concentratie
- Toelaatbare depositie

Werking omgevingswaarde

- Bindend voor het bestuursorgaan dat de omgevingswaarde vaststelt
- Bestuursorgaan moet zich inzetten om de omgevingswaarde te bereiken
- Alleen bestuursorgaan is aan te spreken als een omgevingswaarde niet wordt bereikt
- Kan doorwerken via algemene regels in verordening/plan, via instructieregels of beoordelingsregels
- Monitoringsverplichting

Teeltvrije zones, spuitvrije zones, verbod specifieke teelten, verbod specifieke bestrijdingsmiddelen of werkzame stoffen, ruimtelijke zonering (waar wat wel/niet), beregeningsverbod, drainageverbod etc.....

Samen met bevoegde overheden in detail uitwerken

Motivering:

- Effectiviteit
- Proportionaliteit
- Juridische handhaafbaarheid
- Gelijkheidsbeginsel
- Evenredigheidsbeginsel

- Nadeelcompensatie

Uitdaging:

klimaatverandering → klimaatbestendig maken van gebied

Samenwerkende partijen

provincie Drenthe

provincie Drenthe

Water, Landbouw en Landinrichting, Bodem,
Natuur, Datateam, VTH, Communicatie

